

De meisjes van KL1202

Guus Blokland

De meisjes van KL1202

2015
Utrecht

Schrijver: Guus Blokland
Coverontwerp: LolandSennaDesign
ISBN: 9789462542693
© Guus Blokland

0

We schuiven aan bij een late avondprogramma op televisie en kijken en luisteren mee met vijf mensen die twaalf jaar geleden een vliegtuigramp op een camping hebben overleefd. Zij vertellen het verhaal over vier meisjes die in het dagelijks leven niets met elkaar te maken hebben, maar op de camping vriendinnen zijn. Door het vliegtuigongeluk worden ze zussen die samen opgroeien tot volwassenheid.

De vier meisjes en de camping zijn gebaseerd op vier echte meisjes en een echte camping. De kinderen in het boek lijken op de vier echte meisjes en zijn door henzelf en door hen die ze kennen, herkenbaar; hun namen zijn zelfs bijna gelijk.

Maar ze zijn het niet echt. Hun achtergronden zijn veranderd, bij de een iets meer dan bij de ander, en ook de camping ziet er anders uit. De lezer die de meisjes niet kent, zal het gevoel hebben dat het allemaal echt is gebeurd. Voor diegenen die de meisjes wel kennen, nemen die veranderingen het gevoel van realiteit juist weg.

Dit is een waarschuwing voor iedereen die zichzelf herkent: JE BENT HET NIET!

En beste ouders, de kinderen in dit boek zijn niet jullie kinderen, hun geschiedenis en hun toekomst, de heuvels en de dalen, ze zijn allemaal bedacht. Of liever gezegd, ze zijn geprojecteerd op de karakters in het boek.

Het is schijnbare realiteit met halve waarheden of bijna waarheden, en natuurlijk is er dan herkenning. Gebaseerd op feiten zeggen ze dan. Daarom lijkt het zo echt, en dat is ook de bedoeling. Maar een verhaal dat op feiten is gebaseerd, is daarmee nog niet echt gebeurd. Het is alsof het zich afspeelt in een parallelle wereld waar alles hetzelfde lijkt, net zo 'echt' als hier. Maar toch is het daar allemaal een beetje anders.

Sommige passages zullen niet prettig zijn om te lezen als je jezelf of je dochter herkent in een van de karakters van dit boek. Daar heb ik over nagedacht. Ik heb ook nagedacht over wat dit over mij zegt en wat men van mij zal denken. Maar dit boek is een product van mijn artistieke geest en de inhoud ervan mag naar mijn mening niet beïnvloed worden door wat anderen er van denken of er van zullen zeggen. Dan zou 't minder van mij zijn, en daarom heb ik het opgeschreven zoals ik dat heb gedaan.

Ik had natuurlijk alle risico's kunnen vermijden door de namen en de omstandigheden veel verder van de werkelijkheid af te zetten. Maar dat zou ten eerste afbreuk hebben gedaan aan de authenticiteit van het verhaal en ten tweede zou ik dan niet aan de 'echte' hoofdpersonen een gesigneerd exemplaar van dit boek hebben kunnen geven, als dank voor hun inspiratie.

Want zonder hen was dit boek er niet geweest.

Guus Blokland

1

Het KNMI had het weer eens mis gehad, althans voor de helft. Mist in de ochtend zou snel optrekken om plaats te maken voor de zon en het zou een prachtige zonnige en warme dag worden. Heel vakantie vierend Nederland zat daar op te wachten want tot nu toe was er veel regen gevallen en de temperatuur was weken lang ver beneden het gemiddelde blijven steken. Maar slechts de oostelijke helft van het land was deze keer in de prijzen gevallen. Daar was de dag zelfs volop zomers begonnen. In de westelijke helft echter, was de mist tot vroeg in de middag zeer hardnekkig gebleven en de zon had daar vandaag de vakantiegangers nog niet het gevoel kunnen geven dat het half augustus was.

Het was bijna twee uur en een flauw zonnetje begon zich moeizaam een weg te banen door het, op de aarde rustende, wolkendek. Het gaf de startbanen van Schiphol, voor zover je die kon zien, een aquarelachtige aanblik. Veel vertrekvluchten waren uitgesteld vanwege de mist en er waren zelfs inkomende vluchten omgeleid naar Brussel. De vertrekhallen waren afgeladen met ontevreden vakantiegangers van wie een groot deel inmiddels hun eindbestemming al bereikt had kunnen hebben. Dit in contrast met de serene rust buiten die nu geleidelijk verstoord begon te raken door grondbewegingen, die een aanstaande chaos zouden inluiden. Er moest tenslotte een halve dag vliegverkeer worden ingehaald.

“Goedemiddag!” klonk het vrolijke stemgeluid van Jan Krol, die zich kwam melden voor zijn dienst, “Gaan we nog vliegen vandaag of sluiten we de tent?” Jan was vijftientwintig jaar geleden direct uit de luchtvaartschool op Schiphol begonnen bij de luchtverkeersleiding. Hij was liever piloot geworden maar toen als kind zijn ogen al slechter werden, had hij zijn toekomstplannen bijgesteld. Jan was een hartelijk mens met het hart op de goede plaats.

Je kon merken dat vliegen altijd zijn lust en zijn leven was geweest. Hij had zijn brevet voor eenmotorige vliegtuigen al vroeg in zijn carrière gehaald en vloog regelmatig toeristen naar Texel. Toch was hij nooit jaloers geweest op hen die het 'echte werk' wel konden doen. Zonder hem zouden ze toch maar grote ongelukken maken. En daarmee onderstreepte hij stevast hoe belangrijk hij was.

“Het wordt een gekkenhuis Jan.” beantwoordde de altijd luidruchtige Peter Faay de retorische vraag van Jan, “Maar mijn dienst zit er op dus ik zie je morgen weer, succes en de mazzel.”

“Wacht effe Peet,” zei Jan lachend op de radarschermen wijzend, “zijn die monitoren kapot of zo?”

“Nee joh, de mist, en die stakingen op Frankfurt en Charles de Gaulle weet je nog wel, maar maak je borst maar nat want we gaan de hele ochtend inhalen. Dus jij hoeft je niet te vervelen. Kijk, daar heb je 1202 al en daar BA3230. Hadden hier vanochtend om acht uur al moeten zijn. Nou dat begint al goed, die zijn hier precies gelijk. 18R en C kunnen we nog niet gebruiken dus BA moet op 18L, maar 1202 komt binnen op two-seven..... nou, succes ermee!” Peter liep grijnzend naar de deur. Toen bedacht hij zich dat er vandaag twee stagiaires waren die Jan nog niet kende. “Oh ja, dit zijn Bart en Esther, stagiaires van Delft. Die hebben nog weinig gezien dus die kun je mooi aan het werk zetten. Nou heb er geluk mee met z’n allen, ik zie jullie maandag weer. Doe!”

“Altijd goed gemutst, die Peter,” zei Jan tegen de stagiaires nadat hij zich kort had voorgesteld, “maar soms is het een beetje te veel van het goede. Je weet dat je in de luchtverkeersleiding altijd je kop er honderd procent bij moet hebben, hier net zo goed als in de toren, en dit soort wisselingen van de wacht zijn toch een verstoring van je concentratie en dat is gevaarlijk. Kijk tot nu was het rustig maar nu bijna alle restricties zijn opgeheven is het hier straks een bijenkast neem dat maar van mij aan, en dan kun je dit soort afleiding echt niet hebben. Nou kom maar naast me zitten, dan kun je meekijken op je eigen monitor en kun je meeluisteren naar hoe wij met de vliegtuigen communiceren. Oké, leuke opdracht voor jullie. Peter zei het al, kijk, hier hebben we KL1202, die komt uit Praag. Die heeft toestemming gekregen om op de Buitenveldert te landen vanuit het Oosten, dat is 27 ofwel 'runway two-seven'. BA3230 komt uit London en die is gestuurd naar de Polderbaan alleen je ziet hier op dit scherm, dat de Polderbaan en de Zwanenburgbaan vanwege de mist nog niet vrij gegeven zijn, dat duurt nog twintig minuten en dat is voor 3230 te lang. Dat hebben ze niet voorzien, dus moet hij op een andere baan binnenkomen. Op dit moment kunnen we alleen nog maar gebruik maken van Buitenveldert,

Aalsmeer en two-two, dat is de Oostbaan voor kleine vliegtuigen. Dus de vraag voor jullie is: hoe gaan we dit regelen? Let op, ze zijn hier dus vrijwel gelijktijdig.”

Bart en Esther hadden geen probleem met deze vraag. De Oostbaan is de kortste baan van Schiphol en met zijn lengte van twee kilometer te kort voor grote vliegtuigen. Vlucht BA3230 was een Boeiing 777-200 die met een gewicht van bijna tweehonderd ton onmogelijk kon landen op die baan van twee kilometer. Het toestel uit Praag was echter een half zo grote Embraer 190 die wel op deze baan zou kunnen landen en zodoende werden beide vliegtuigen geredigeerd. In plaats van komend uit het noorden, de rechter noord-zuidbaan te nemen ofwel de Polderbaan (18R) moest BA3230 uitwijken naar de linker noord-zuidbaan ofwel de Aalsmeerbaan (18L). Maar aangezien de Buitenveldertbaan de Aalsmeerbaan kruist kon hierop niet gelijktijdig KL1202 landen. Dus moest deze een klein beetje naar het noorden uitwijken om over Almere en het centrum van Amsterdam te kunnen aanvliegen op de Oostbaan. Geen van beide vliegtuigen zou op deze manier op het andere moeten wachten zodat dit de meest voor de hand liggende oplossing zou zijn.

Beide vliegtuigen werd medegedeeld dat ze op een andere landingsbaan moesten landen. Voor BA3230 maakte het vrijwel geen verschil, maar KL1202 moest ergens boven de noordwest Veluwe een slinger naar het noorden maken om in de richting van Almere te vliegen zodat het toestel bijtijds in stelling kon worden gebracht om op de korte Oostbaan te landen. Er volgde van beide vliegtuigen bevestiging van de ontvangen aanwijzingen. Kort erna maakte de gezagvoerder van BA3230 bekend dat hij de landing was begonnen en op de nieuwe landingsbaan aankoerste. Jan bevestigde de juistheid hiervan kort en sloot af.

Toen keek hij verschrikt op het scherm. KL1202 had geen bevestiging gegeven van de koerswijziging terwijl dit ongeveer twintig tot dertig seconden na de opdracht tot koerswijziging had moeten gebeuren. Afgeleid door het laatste radiocontact met BA3230 drong het nu pas tot Jan door dat die bevestiging niet was gekomen en de reden zag hij op het scherm. KL1202 was van de radar verdwenen.

"KL1202, are you all right?....." probeerde Jan.

Er kwam geen reactie.

"KL1202, respond!....."

Het bleef stil.

"KL1202, this is air traffic control, please respond!....."

Niets.

"KL1202, please respond!....."

Maar er kwam geen reactie, niet na vier keer proberen, niet na tien keer, niet na dertig keer. Slechts een doodse radioruis kwam uit de speaker, een ruis van verbroken contact, een ruis die je hart even doet stilstaan, een ruis die geen luchtverkeersleider in zijn loopbaan ooit wil horen.

Door de talloze trainingen over noodsituaties en calamiteiten, die Jan in zijn loopbaan had gevolgd, nam hij de juiste beslissingen op de goede momenten. Het protocol voor rampscenario's als deze startte automatische in zijn hoofd. Hij alarmeerde schijnbaar zonder na te denken in de juiste volgorde de juiste mensen en instanties en zorgde er voor dat zijn normale taken werden overgenomen. Hij deed alles exact zoals hij het geleerd had, foutloos zonder ook maar een steek te laten vallen.

Na tien minuten kwam de 'plane down'-bevestiging. Het eerste bericht was dat KL1202 was neergestort in een bos, net buiten de bebouwde kom van het veluwe dorp Ermelo. 'God zij dank' had Jan toen nog even gedacht, niet wetende dat daar, net buiten die bebouwde kom, niet alleen maar bos was maar ook een drukke camping. En dat niet alleen de zesennegentig inzittenden van het vliegtuig waren omgekomen maar ook nog eens honderdvijftig mensen op de grond, waaronder een groot aantal kinderen.

Na die dag was Jan niet meer de rots in de branding van vroeger. Zijn daadkrachtige beoordelingsvermogen was verdwenen en hij durfde belangrijke beslissingen niet meer zelf te nemen. Hij had KL1202 een andere koers bevolen, een koers die leidde over die camping. Zou hij dat niet hebben gedaan, dan zou het vliegtuig waarschijnlijk niet eens zijn neergestort of in ieder geval niet op die camping. Hij zag het als een fout die hij zichzelf verweet en niemand kon hem van die gedachten af praten. Bovendien kon hij niet verkroppen dat hij bij het eerste bericht over de plaats van de crash 'God zij dank' had gedacht of misschien wel had uitgeroepen. Dat was in alle toonaarden een misplaatste gedachte geweest zeker toen later de details bekend werden.

Jan ging fouten maken en kon stresssituaties niet meer aan. En toen personeelszaken na een paar maanden besloot dat de tijd was gekomen om Jan te vervangen, boekte hij een parachutevakantie op Texel. Bij zijn eerste solosprong maakte hij de mooiste en langste vrije val ooit. En toen het moment was gekomen de parachute te openen,..... deed hij dat niet. Hij probeerde het niet eens.

2

“Dit was twaalf jaar geleden. Vandaag bij ons te gast: vijf mensen die van heel dichtbij getuige waren van de ramp maar het door toeval kunnen navertellen. Hun ongelooflijke verhaal vanavond hier. Mijn naam is Stephan Gebroere, dit is vanuit Anno in Almere aan de Grote Markt tot ergens vannacht 'The night is yours'.”

Live muziek, interessante gasten met bijzondere verhalen, een lach en een traan. Het kijkcijferkanon van Stephan Gebroere, de sympathieke cameraman die voor zichzelf begon en vijf jaar geleden vriend en vijand verraste met het zoveelste late avondprogramma. Niemand had er veel van verwacht maar Stephan was een natuurtalent en had een neus voor bijzondere gasten. Binnen vijf jaar was zijn programma uitgegroeid tot een 'must' voor heel bekend (en onbekend) Nederland. Als je niet bij Stephan was geweest telde je niet mee. Maar het waren vooral die uitzonderlijke 'gewone' mensen, die half Nederland drie keer in de week aan het televisiescherm gekluisterd hield.

“Twaalf jaar geleden voltrok zich bijna letterlijk voor de ogen van deze vijf mensen die ramp waarvan de beelden nog altijd op onze netvlieszen gebrand staan. Vlucht KL1202, een vliegtuig van de KLM afkomstig uit Praag, stortte neer op een camping in Ermelo en vaagde hun gezinnen weg. Van de vijf gezinnen waar ze deel van uitmaakten overleefden alleen zij. Ze besloten samen als nieuw gezin de draad op te pakken en vanavond zijn ze hier: Ira, Dieneke, Juliette, Senna en 'vader' Chris en dat zeg ik expres met nadruk want Chris, jij bent echt hun vader geworden terwijl je niet hun echte vader bent?”

“Nee, dat klopt. Je zegt het iets mooier dan het is, want 'echt hun vader'? Nee, dat vind ik een beetje te zwaar. Kijk, voorheen was ik natuurlijk Chris van de camping, goede kennis, vriend van de families. Vlak na de ramp is die rol veranderd, dat wel.

Even samengevat: wij zijn allemaal bij die ramp onze gezinnen kwijtgeraakt. Ik

was alleen, zij waren alleen. Toen deed zich de mogelijkheid voor, dat had met specifieke wetgeving te maken rond deze ramp, dat de kinderen bij mij zouden kunnen blijven en dat ik hun pleegvader zou kunnen worden. Ze hebben daar alle vier voor gekozen. Ik denk aanvankelijk omwille van de zekerheid die dat gaf. Er was chaos, er was onzekerheid over het verlies van alle houvast die ze in hun leven hadden, en dit was tenminste iets.

Nou, daarna kwam er een periode van verwerking, terugkijken, herbeleven maar ook vooruitzien, toekomst bepalen, en in die toekomst had ik de vaderrol van het gezin en was ik niet meer Chris van de camping.

Dat hebben ze allemaal tot op zekere hoogte geaccepteerd, de een sneller dan de ander moet ik zeggen. Voor Ira was het heel gewoon om vanaf het begin 'papa' tegen mij te zeggen, hoewel dat wel steeds uit vergissing was, dat deed ze voorheen namelijk ook altijd al. Alleen na verloop van tijd verbeterde ze zich niet meer. Ik moet zeggen dat Ira mij daarmee heel sterk het gevoel gaf dat ze afhankelijk van mij was en juist dat was voor mij de motivatie, dat gaf mij vanaf het eerste begin de kracht om door te gaan.

Met Juliette was er zeker ook een goede vader/dochter verhouding maar hoewel ze mij echt wel als haar vader zag, in sociaal opzicht bedoel ik dan, noemde ze mij vrijwel altijd Chris. Die enkele keer dat ze wel 'papa' zei, was het theater of deed ze met Ira mee.

Bij Dienneke en Senna is de omgang met mij als vaderfiguur eigenlijk altijd een soort toneelspel gebleven waarbij ik dan wel wil opmerken dat in de loop der jaren de rollen steeds beter gespeeld werden. Ook zij zijn mij echter altijd bij de voornaam blijven noemen tenzij ze 't heel moeilijk hadden, dan lieten ze 't wel eens vallen. Maar dat was zelden. Dat creëerde zeker in het begin een afstand en daarmee een onderscheid tussen Ira en Juliette aan de ene kant en Dienneke en Senna aan de andere kant. Ik had dat liever anders gezien, maar zulke dingen heb je nu eenmaal niet in de hand."

"Maar als ze 't over jou hebben," zei Stephan, "zeggen ze wel 'mijn vader' of 'papa', hoe zit dat dan?"

"Ja, dat is zo, maar dat is als ze het met anderen over mij hebben. Volgens mij is dat op de middelbare school ontstaan zodat ze niet steeds aan iedereen hoefden uit te leggen hoe het echt zat. Het was, denk ik, ook wel een kwestie van 'fitting in', ik bedoel als ouderloos kind ben je toch een soort buitenbeentje en op de middelbare school wil je geen buitenbeentje zijn, zo simpel is het."

"En wat moet je anders?" viel Dienneke Chris bij, "Dan moet je dus zeggen 'wij zijn met z'n vijven thuis, ik woon samen met drie zussen die mijn zussen niet zijn en een oude man die mijn vader niet is'. Leg dat maar eens uit!"

“Dank je wel Dien.” zei Chris zuinig.

“Ik begrijp 't.” zei Stephan en richtte zich vervolgens tot Ira.

“Als ik het zo hoor ben jij van grote betekenis geweest voor Chris. Jij gaf hem de kracht om door te gaan zegt hij net, dus als jij er niet geweest was zouden zij hier niet als gezin bij elkaar hebben gezeten..... toch?”

“Nou, nee hoor, zo heb ik het nooit gezien en zo is het ook niet. Ik weet dat Chris er wel zo over heeft gedacht, hij heeft het ook heus wel met mij daar vaker over gehad en ik voelde me er eerlijk gezegd destijds ook heel belangrijk door. Maar ik weet ook hoeveel betekenis mijn zussen hebben gehad en daar heeft ie ook nooit een geheim van gemaakt, dus ik ga mezelf echt niet op een voetstuk plaatsen en mezelf hier nou ineens voordoen als de grote bindende factor of zo. Het is hooguit zo, dat ik misschien een eerste motivatie voor hem ben geweest om een bepaald vervolg aan z'n leven te geven; misschien heb ik hem een bepaalde richting op gestuurd. Maar ik beschouw die rol niet als erg indrukwekkend eerlijk gezegd..... Maar ik weet wel waar jij je informatie vandaan hebt, want volgens mij doel jij op dat artikel wat in de 'Tieners van vandaag' heeft gestaan of niet?”

“Oké, even voor iedereen die dat niet weet,” vulde Stephan aan, “een paar jaar na de ramp heeft er in het tijdschrift 'Tieners van vandaag' een artikel gestaan over wat er met jullie gebeurd was en hoe Chris als gelukkig getrouwde vader van twee zonen in één klap alleen staande vader van vier dochters werd.”

“Ja precies, en ik ben blij dat je er over begint.” ging Ira verder, “Dat artikel is geschreven door zo'n miep die een tranentrekkend verhaal wilde schrijven over een zielige vader die zijn zoontjes was kwijtgeraakt en nu opgescheept zat met vier, door die ramp getraumatiseerde, puberende tienermeiden. Kortom, doodongelukkig was. Maar dat was helemaal niet zo!

Het was bijna drie jaar erna, ik zou na de zomer naar de middelbare school gaan. En in die drie jaar had Chris ons heel professioneel door die verwerking heen geloodst. Hij had de herinneringen die wij van toen hadden steeds weer opgehaald en een plaats gegeven, daar waar wij dat zelf niet konden. Hij had alle vragen onverbloemd beantwoord. Hij had de beelden zo vaak terug gehaald in onze gedachten dat we op een gegeven moment allemaal zeiden: 'nou weten we het wel'. Ofwel, we hadden de film zo vaak gezien, dat ie niet meer spannend was. We wisten precies wat er gebeurd was en waren helemaal niet ongelukkig met het leven dat daaruit was voortgevloeid. Er waren geen losse eindjes meer begrijp je..... ik bedoel, wij waren op dat moment een gezin dat er juist heel normaal uitzag. We waren natuurlijk geen modelgezinnetje en wij hadden ook onze ruzies en conflicten, zeker in die periode, maar dat waren allemaal actuele zaken die

niets meer met die ramp te maken hadden.

En toen kwam dus Miep Zieleepiet die blijkbaar de opdracht had gekregen een keer een verhaal te schrijven dat niet goed afloopt. Nou, om een lang verhaal kort te maken, dat artikel in dat tijdschrift kwam dus niet helemaal overeen met de werkelijkheid. Het verhaal dat zij in haar hoofd had ging niet over ons en dus moest ze er een andere draai aan geven. Dus in plaats van te schrijven over hoe goed het met ons ging, zette ze in haar artikel allerlei insinuerende dingen over Chris z'n rol in het tot stand komen van ons gezin, zodat het leek of hij een of andere viespeuk was en wij gedwongen waren en niks mochten vertellen en zo. Ze vroeg zich in dat artikel openlijk af hoe het kwam dat hij alleen met ons was, 'zo ver' van onze families. En omdat hij had gezegd dat ik wel een belangrijke rol had gespeeld in de vorming van het gezin, werd ik ineens neergezet als een of andere sloerie, via wie hij invloed had kunnen uitoefenen op de andere meiden. Echt heel smerig allemaal en dat terwijl de waarheid zo logisch was en zo ontzettend kinderlijk en onschuldig. En we waren helemaal niet 'ver' van onze families, hoe komt ze erbij. Ik kan me er nog zo kwaad over maken. Want weet je, de media pikte dat natuurlijk ook op en mensen gingen hele nare dingen over ons zeggen. Er zijn zelfs mensen van jeugdzorg of kinderbescherming of zoiets aan de deur geweest. Nou liep dat wel goed af uiteraard, die mensen zijn maar één keer geweest en het was ze meteen duidelijk dat er niks aan de hand was, maar wat er op internet en in de bladen kwam, dat staat er een keer en dat krijg je nooit meer weg, daar kun je je ook niet tegen verdedigen.

En ik gaf hem die kracht om door te gaan? Laat me niet lachen. Als je het mij vraagt is hij zelf de sterkste van allemaal geweest. Hoe kun je anders, onder die omstandigheden, vlak na die ramp, waarin je net je vrouw en je kinderen bent kwijtgeraakt, hoe kun je onder die omstandigheden met je volle verstand besluiten om de verantwoordelijkheid te nemen voor vier van die pretieners voor de komende tien tot vijftien jaar?

Hij heeft ons niets verplicht, hij heeft de voor- en de nadelen uitgelegd en wij hebben ons eigen besluit genomen.....

En als ik dan toch aan het klagen ben. Weet je hoe dat artikel heette? 'De meisjes van KL1202' Dat zijn wij dus hè! Wij zaten geeneens in dat vliegtuig, hoe kunnen we dan 'de meisjes' van dat vliegtuig zijn?"

"En je bent er nog kwaad over." zei Stephan, "Maar, dan denk ik dat iedereen nu toch wel eens wil weten hoe het precies zit. Wat deden jullie in die, wat was het? Een bunker geloof ik hè? Dieneke, vertel eens, hoe logisch en onschuldig was dat allemaal in die bunker?"

"Ja, dat zou je wel willen weten hè?" zei Dieneke uitdagend, "Nee, serieus. Nou, hou je vast. Chris had ons geleerd hoe je op een catwalk moest lopen!"

"Wat? In een modeshow bedoel je?" vroeg Stephan ongelovig.

"Ja, het animatieteam van de camping had een modeshow georganiseerd en Juliette, Senna en ik en nog een meisje van de camping, geen idee hoe die ook weer heette, zouden meedoen. Nou, dat meisje werd op vrijdag ziek maar toen kwam Ira met d'r ouders en d'r broertjes bij Chris op bezoek en ze zouden het hele weekend blijven. Kortom, Ira deed ook mee. Dus we hadden wat kleren uitgezocht en toen gingen we voordoen hoe we die zouden showen. Chris keek zich dat eens aan en gaf daar commentaar op, zo in de trant van 'dat kan wel iets beter dames'. Oké, zeiden we toen, laat dan maar zien hoe het wel moet, we daagden hem uit natuurlijk, dat begrijp je. En wat niemand verwachtte:"

"Hij deed het voor?" vroeg Stephan ongelovig.

"Precies!"

"Dat meen je niet!"

3

Het animatieteam 'De Toppies', had dit jaar de modeshow iets grootser aangepakt dan de jaren er voor. Vroeger was het ieder voor zich, maar nu kwam het aan op teamwork. Groepjes van minimaal vier personen hadden zich hiervoor al weken eerder kunnen opgeven en de deelnemers, voornamelijk meisjes tussen de zeven en dertien jaar oud, hadden de opdracht gekregen vier keer over de catwalk te lopen, in telkens een andere outfit. Tussendoor moest er dan snel omgekleed worden en het was de kunst geweest een systeem te bedenken om dat zo snel mogelijk te doen. Daarnaast moest de presentatie er zo professioneel mogelijk uitzien. Het clubje dat 't het beste deed, werd uitgenodigd om aanwezig te zijn bij een 'echte' modeshow, die in het laatste weekend van augustus gehouden zou worden op het strandeiland in Harderwijk. Dus de animo voor deelname was dit jaar groter dan ooit.

Senna en Juliette hadden Dieneke snel overtuigd om mee te doen en de vierde kandidaat Anouk werd geronseld op het trekkersveld voor toercaravans en tenten, dat dicht bij het zwembad achter het toiletgebouw lag. Naast het toilet gebouw stond 'de bunker'. Dit was een groot vestingwerk uit de eerste wereld oorlog, dat nu dienst deed als ruimte om allerlei activiteiten voor de jeugdige campinggasten te organiseren. 's Morgens werd er geknutseld met de kleinsten, 's middags kon je er bijvoorbeeld leren koken en 's avonds was het gereserveerd voor de oudere jeugd en diende het als discoruimte of als uitvalsbasis voor nachtelijke wandelingen en speurtochten.

Juliette was net tien jaar geworden. Ze woonde met haar moeder Marjan in Enkhuizen en met haar vader had ze, sinds Marjan van hem gescheiden was, geen contact meer. Hij had erg losse handjes en dat was voor Marjan niet alleen de reden van de scheiding geweest, maar ook de aanleiding om een omgangsregeling aan te vechten en het voogdijschap voor zich alleen op te eisen. Mede dankzij verklaringen van jeugdzorg en politie was die eis, na het

nodige getouwtrek, ingewilligd. Daarna was Juliettes vader met de noorderzon vertrokken, en niemand wist waar hij gebleven was.

De caravan van Marjan en Juliette was een vrij kleine aluminium caravan, die een paar jaar eerder bijna in vlammen opgegaan was. Een vergeten gaspitje op het fornuis had een gordijn aangestoken, en het is dat Bert, de vader van Dienneke, dit bij toeval had gezien en buiten, bij de gasmeter, het gas had kunnen afsluiten. Anders was de caravan en misschien wel de hele camping, inclusief het bos eromheen, in vlammen opgegaan.

Bert en Angélique hadden een zomerhuis waarvan het perceel direct grensde aan dat van de caravan van Marjan. Ze hadden twee kinderen, Jan Jaap van vijftien en Dienneke van twaalf. Het was een conservatief gezin uit Middelstum bij Groningen, en vanwege de reistijd waren zij er eigenlijk alleen maar rond feestdagen en vakanties. Voor alleen een weekend was de afstand te groot.

Aan de achterkant grensden de tuinen aan de staplaats van Chris en Catherine uit Zeist. Hun caravan stond op een dubbele plek en Chris had er een speelhuisje met schommels neergezet voor hun zonen Joan en Alex. Hierdoor en door de grootte van de tuin was dit een soort centrale ontmoetingsplek geworden voor omliggende families en hun kinderen en waren er hechte onderlinge vriendschappen ontstaan.

Senna was een spontaan kind van elf jaar oud. Haar ouders waren vlak na de geboorte van haar broertje Dylan, vijf jaar geleden, omgekomen bij een verkeersongeluk, en sindsdien woonden de kinderen bij hun grootouders. Hun stacaravan was zo'n beetje de oudste van de camping en stond, heel toepasselijk, naast het oudste gebouw van de camping, namelijk de bunker. Ondanks hun respectabele leeftijd hadden Senna's grootouders de opvoedtaak van hun kleinkinderen op zich willen nemen, maar aangezien Dylan de meeste aandacht vroeg, of in ieder geval kreeg, werd Senna, naarmate ze ouder werd, meer en meer aan haar lot overgelaten. Dat was althans de indruk die men op de camping van dit gezin had en de conclusie was, dat de situatie thuis niet veel beter zou zijn. Senna speelde met iedereen en deed overal aan mee, maar haar grootouders zag je nooit. Chris had haar ooit met Alex meegenomen naar het 'Dolfinarium' in Harderwijk en ze had zichtbaar genoten van de aandacht. Sindsdien hoorde Senna er gewoon bij. Ze kwam op de meest onlogische tijdstippen van de dag. Dan zat ze ineens op de schommel of was ongemerkt op de veranda gaan zitten, en even ongemerkt als ze kwam was ze soms na een uur, soms pas aan het eind van de dag, ineens weer verdwenen. Vaak speelde ze met Juliette en als die er niet was met Dienneke. Bij gebrek aan beter wilde ze nog wel eens met Joan en Alex spelen of samen televisie kijken, maar dan kon

ze ook zo maar weer ineens met een ander vriendinnetje van de camping iets anders gaan doen. Zo fladderde Senna van de een naar de ander en dat werkte voor haar zo te zien het beste. Het was een leuk kind, naar omstandigheden goed opgevoed en eigenlijk altijd vrolijk, en ondanks haar ADHD-achtige eigenaardigheden was ze makkelijk in de omgang en was ze liefdevol opgenomen in dit warme gezinnencollectief.

Een bonte verzameling outfits was verzameld en de meiden hadden meer tijd besteed aan het oefenen met omkleden dan aan het showen zelf, tot Chris met het idee kwam om alle kleren over elkaar heen aan te doen en dan bij iedere omgang een set uit te trekken in plaats van helemaal om te kleden. Dat was de gouden greep en na enig gepuzzel was het systeem gereed om in de praktijk gebracht te worden. Maar op een catwalk lopen was nog niet zo simpel als het leek. Chris kon het niet laten om commentaar te leveren op de manier van lopen. De niet zeer tactische maar rake kritiek resulteerde in een 'laat het dan zelf zien als je 't zo goed weet'-uitdaging. En tot ieders verbazing en grote hilariteit, bleek Chris de catwalk perfect te beheersen, inclusief geacteerde hoge hakken en een sexy stop-show-turn aan het eind.

Marjan had de taak op zich genomen het clubje door de show heen te begeleiden. Maar na het zien van de capriolen van Chris, had ze een veel beter idee, en de meiden waren het hier van harte mee eens. Chris speelde het spelletje mee en deed net alsof hij gedwongen werd de begeleiding op zich te nemen, maar in werkelijkheid vond hij dit, als vader van twee zonen, natuurlijk hartstikke leuk. Het was donderdag en zaterdagmiddag was het al zover dus er moest nog flink geoefend worden. Chris nam zijn taak als couturier uiterst serieus. Het hele evenement had natuurlijk een grote funfactor, maar Chris zei altijd 'als je iets doet moet je het goed doen' en dus vond hij dat zijn meiden moesten oefenen tot ze precies wisten hoe het moest. Misschien kwam het hierdoor, maar daar waar Juliette, Senna en Dienneke extra motivatie en energie haalden uit de serieuze, haast schoolse aanpak van Chris, haakte Anouk af en was ze de volgende dag ziek. Althans dat zeiden haar ouders.

Met nog een dag te gaan moest er een vierde deelnemer gezocht worden en die diende zich die vrijdagochtend aan.

Enkele jaren geleden hadden Chris en Catherine, Mart en Christel ontmoet die toen met een toercaravan op het trekkersveld bij de bunker stonden. Hun zoon Bastiaan had kennis gemaakt met Alex vanwege hun gedeelde passie voor voetbal en zo hadden de gezinnen elkaar leren kennen. Dochter Ira had haar kameraad snel gevonden in Joan die minder sportief was dan Alex, en wat zijn

interesses betreft altijd meer aansluiting vond bij meisjes dan bij jongens. Mart en Christel waren iets jonger dan Chris en Catherine, en de klik die er vanaf het begin meteen al was, was de basis gebleken voor een hechte vriendschap. Bastiaan was elf jaar, Ira was negen en twee en een half jaar geleden was nakomer August geboren. Er werd regelmatig over en weer gelogeed. Bastiaan, die erg veel last van heimwee had hield het nooit langer dan één of twee nachten vol maar Ira was van een heel ander kaliber. Ze was vrolijk, vrijpostig, altijd in voor avontuur en had nooit last van heimwee. Was ze bij Chris en Catherine, dan belde zo nooit naar huis en werd ze opgehaald, dan zeurde ze stevast of ze niet nog een nachtje extra mocht blijven.

Aangezien de weersvoorspelling voor dit weekend erg goed was, waren Mart en Christel zo vrij geweest zichzelf uit te nodigen voor een ouderwets gezellig campingweekend met barbecue en een spelletje Kolonisten van Catan. Sinds zij zelf geen caravan meer hadden, hadden ze er een gewoonte van gemaakt een aantal keren per jaar met de tent te komen logeren. Die tent werd dan opgezet in de tuin bij de caravan van Chris en Catherine. De kinderen sliepen dan overal en nergens, maar in ieder geval niet in hun eigen bed. Juliette en Senna deelden meestal ook in de vreugde, maar Dieneke mocht van haar ouders eigenlijk nooit ergens anders slapen. Bert en Angélique waren meer van het 'doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg'-type en hadden in hun dagelijks bestaan op en buiten de camping, vaste regels en leefpatronen waar niet aan te tornen viel. Hierdoor viel Dieneke bij de onderlinge logeerpartijen en 'slapen op vreemde plaatsen'-acties altijd een beetje buiten de boot.

Mart en Christel en de kinderen kwamen al om half elf. Dat was voor vakantiebegrippen aan de vroege kant, maar voordat de tent goed en wel stond en alles was ingericht, was het middag uur al ruimschoots gepasseerd. Ira was onmiddellijk bij aankomst overvallen door Senna met de modeshow, en uiteraard deed ze mee. Het stel verdween naar het zomerhuisje van Dieneke om daar intensief te oefenen op het loopje en de kledingwissel. Chris werd regelmatig gevraagd om de vorderingen te beoordelen, gaf dan wat aanwijzingen, deed dingen voor, veranderde hier en daar wat en schaafde bij tot het er perfect uitzag. In de namiddag volgde de generale repetitie met muziek op het tuinpad voor de caravan van Chris. Dat pad liep enigszins diagonaal over het perceel en was daardoor meer dan twintig meter lang. Lang genoeg voor een inmiddels professioneel uitzierende presentatie van de garderobe. Er restte nog wat puntjes op de 'i', maar toen waren ze er helemaal klaar voor. Morgen om twee uur, dan was het zover. De barbecue werd aangestoken en de avond werd een lang en veel te gezellig feest.

4

De kinderen waren voor acht uur al in de weer; een vast patroon deze vakantie en volkomen onafhankelijk van het tijdstip waarop ze de dag ervoor naar bed waren gegaan. Alex en Bastiaan hadden in de tent van Christel en Mart geslapen. Joan, Ira en Juliette in een bijzettentje. Dieneke had, zoals gebruikelijk, gewoon in haar eigen bed gelegen en Senna was gisteren na de generale repetitie plotseling verdwenen en had zich daarna niet meer vertoond.

Geen rekening houdend met de volwassenen die misschien nog even een uurtje langer wilden blijven liggen, was zachtjes doen alleen voor het eerste kwartier na het ontwaken. Catherine ging er om half negen dan ook maar uit om het ontbijt te maken en om negen uur was ook Marjan, de moeder van Juliette aangeschoven aan de ontbijttafel. Dieneke en Senna hadden zich ook al vroeg gemeld en na wat brood naar binnen te hebben gepropt, waren de meiden weer achter het zomerhuisje van Dieneke verdwenen om de laatste voorbereidingen voor die middag te treffen. Alex en Bastiaan gingen voetballen op het sportveldje en Joan ging tv kijken.

De rust keerde terug en het beloofde een mooie dag te worden. De voorspelling ging uitkomen. Volgens het weerbericht op tv was half Nederland in een dichte mist gehuld maar zo te zien was dat dan alleen de westelijke helft. In Ermelo deed de zon in ieder geval al aardig zijn best om de boel flink op te warmen. Catherine, Christel en Marjan maakten van de gelegenheid gebruik zich te goeden aan deze natuurlijke zonnebank terwijl Mart en Chris het dorp in gingen om boodschappen te doen voor het weekend. "Prima taakverdeling." vond Marjan die haar lijstje voor het weekend ook maar had meegegeven aan de heren. Pas tegen twaalf uur kwamen Chris en Mart terug. Na de boodschappen waren ze nog 'even' naar een grote camping- en outdoorartikelen winkel gegaan vlak bij Harderwijk, en hadden blijkbaar de tijd vergeten.

Juliette en Dieneke hadden ondertussen gedetailleerde informatie over de modeshow opgehaald bij het restaurant. Alle deelnemende teams hadden een onderkomen toegewezen gekregen dat op korte afstand van het zwembad stond of daar speciaal voor vandaag was neergezet. Die onderkomens dienden om, vanuit daar, de modeshow te lopen en zich te verkleden en waren voor het publiek aan het zicht onttrokken. Zo was er een soort legertent neergezet aan de oostkant van het zwembad, het buitenpodium dat ten westen van het zwembad lag en door het animatieteam werd gebruikt om de kleinste kinderen te vermaken, was geschikt gemaakt door er een caravanvoortent voor te zetten en een deel van het restaurant, dat ten zuiden van het zwembad lag, was afgeschermd. Het clubje van Chris had de bunker toegewezen gekregen als kleedkamer. Dat was voor dit doel geen verkeerde ruimte, alleen was de afstand tussen de bunker en het begin en eind van de catwalk wel een beetje ver. Het was maar goed dat besloten was tijdens de show alleen maar steeds wat kleren uit te trekken want voor echt omkleden zou, gezien de afstand tot de bunker, echt te weinig tijd zijn geweest. Het was de bedoeling dat de deelnemers telkens uit een andere hoek vanuit hun 'kleedkamers' naar de catwalk zouden lopen, daaroverheen zouden flaneren, aan het eind een stop-show zouden maken, en dan weer terug zouden lopen. Behoorlijk ambitieus, maar prachtig als het goed zou gaan. Met de hele aankleding compleet, zag het er echt fantastisch uit.

Om half twee was er een briefing en werd de volgorde van opkomst nog een keer doorgenomen. De groep van Chris moest als tweede en Senna zou als eerste lopen. Als de gekozen muziek begon, was dat het teken om te beginnen. Tot die tijd moest iedereen in de bunker blijven om er zeker van te zijn dat alles goed en op tijd zou gaan.

Het publiek begon inmiddels plaats te nemen langs het zwembad en uit de speakers klonk opzweepende muziek. Alle deelnemers moesten naar hun uitvalsbasis gaan want om klokslag twee uur zou de eerste groep starten. Door de regen van de afgelopen tijd was het in de bunker vochtig en koud. De enorme massa gewapend beton was niet in één ochtend zonneschijn opgewarmd en zelfs na langdurige periodes van hitte, was het in de bunker altijd aangenaam koel. Nu was het net een vochtige kelder, want van ventilatie was geen sprake. Om de ruimte droog en aangenaam te maken, moest altijd mechanisch geventileerd worden en verwarming vond plaats middels een petroleum gestookt warmtekanon dat, hoe kan het ook anders, die ochtend de geest had gegeven.

Senna was erg onzeker. Ze had haar grootouders niet in het publiek gezien. Dat verwachtte ook niemand, maar steeds als er iets te doen was waar Senna aan mee deed, hoopte ze toch altijd dat ze kwamen kijken, zodat ze kon laten zien wat ze kon. En die modeshow was echt iets waarmee Senna kon laten zien waar ze goed in was. Ze had heel snel de aanwijzingen van Chris opgepikt en er een eigen creatieve draai aan gegeven. Ook de kledingsamenstelling en de volgorde van showen was op aangeven van Senna bepaald. Chris had haar hiervoor grote complimenten gegeven en haar gezegd, dat hij echt kwaliteiten zag in de manier waarop ze hier mee bezig was. Hij had haar visie op de uitvoering van de show heel serieus genomen en Senna had gegloeid van trots. Maar zelfs vandaag vonden haar opvoeders hun kleindochter blijkbaar niet belangrijk genoeg en waren ze in hun caravan gebleven, terwijl die zo dicht bij het zwembad stond, dat aan dit evenement geen ontkomen aan was. "Ze zitten er vast wel." probeerde Chris Senna op te beuren, "Misschien heb je ze over het hoofd gezien." Senna knikte maar had nog maar weinig tijd om zich er druk over te maken, want de muziek van de eerste groep werd al gestart; een doordringende beat op een zodanig volume, dat niemand elkaar nog kon verstaan. Over ongeveer drie minuten was Senna aan de beurt.

Iedereen was er klaar voor, toen gebeurde wat nooit iemand voor mogelijk had gehouden. De luide muziek werd plotseling ruw overstemd door het gebulder van vliegtuigmotoren. Af en toe kwam er hier wel eens heel laag een straaljager over, dus iedereen moet een moment zoiets hebben gedacht als 'oh, nee hè, waarom nu.....?' Maar dit gebulder was veel dichterbij, het zwelde in één of twee seconden aan tot een ondraaglijke herrie om dan abrupt te eindigen in een enorme dreun, waarbij de grond schudde als bij een aardbeving. Even leek het of er buiten een storm opstak. De luchtdruk in de bunker werd korte tijd heel hoog alsof er een grote hoeveelheid lucht naar binnen geblazen werd. Toen, vlak daarna, werd de luchtdruk juist heel laag, alsof er een grote stofzuiger op de uitgang werd gezet. Daarna was alles stil.....

Senna die het dichtst bij de uitgang had gestaan, was naar achteren geduwd en was op de grond gevallen. Ze hoestte en kwam versuft overeind. Ira gilte: "Wat was dat?" Dieneke wilde naar de uitgang lopen om te kijken maar Chris hield haar tegen.

"Wacht!" siste hij, met afschuw kijkend naar de uitgang. Waar eerst nog de zon stralend had geschinen, was nu alleen maar zwarte rook te zien. Buiten klonk geen muziek meer, er was geen gepraat, geen gelach, niets. Het enige geluid dat in de bunker te horen was, was het geraas van die wind. Maar het geraas van de wind was geen wind, het was het geluid van laaiend vuur, het vuur dat die zwarte rook veroorzaakte.

"Op de grond liggen, nu!" gebod Chris de vier meisjes, die nog geen idee hadden wat er gebeurd was. Chris had hier ook geen ervaring mee, maar kon zich wel iets bedenken bij het rekensommetje 'straalmotorgeluid + boem = rook + stilte', en het was vooral die rook, die op dit moment de grootste zorg was. Door de dikte van de muren, was de deuropening een soort gangetje dat nu vol stond met rook. De deur ging naar buiten toe open en viel dan in een slot, dat aan de buitenkant was gemaakt. Hierdoor kon de deur zonder sleutel niet gesloten worden. Door de deuropening naar buiten wandelen was op dit moment geen goed idee, dus het was te hopen dat de rook, die de bunker binnen kringelde, bovenin zou blijven hangen. Wat er buiten gebeurd was, konden ze binnen in de bunker alleen maar raden. Dus leek het op dat moment het veiligst om zo lang mogelijk in de bunker op de grond te blijven liggen. Chris hield de ingang in de gaten in de hoop dat de rook buiten zou optrekken. Tegelijk realiseerde hij zich dat, als de brand die de rook veroorzaakte vlak om of op de bunker woedde, die rook voorlopig niet zou verdwijnen en de zuurstof in de bunker door de brand snel zou opraken; die dikke rook inlopen zou echter een zekere dood betekenen dus zolang het in de bunker nog relatief veilig leek, moesten ze de situatie maar even afwachten.

Na enige tijd op de grond te hebben gelegen en zich er van overtuigd te hebben dat iedereen in orde was, zag Chris dat er niet meer rook de bunker binnen was gedrongen. De slechte ventilatie in de bunker was daar de oorzaak van. Hij ging iets overeind zitten en beval de meiden nogmaals plat op de grond te blijven liggen. Langzaam schuifelde Chris iets dichterbij de uitgang van de bunker en zag dat de rook nu minder zwart was dan voorheen. Dit zou kunnen betekenen dat de rook minder dicht geworden was. Wat hij nu ook kon zien was dat de rook voorbij dreef uit de richting van het zwembad, rechts van de uitgang. Voorzichtig durfde Chris aan een evacuatieplan te denken. Als de rook nog dunner zou worden zou hij eerst alleen naar buiten gaan om te kijken of er links van de uitgang een veilige vluchtroute kon worden genomen, dan zou hij terugkomen en de meiden over deze vluchtroute hiervandaan leiden. Tijd om dit beter te overdenken gunde Chris zichzelf niet. Hij wilde hier weg, hij wilde overleven, hij wilde de meisjes veilig buiten krijgen, maar hij wilde ook zien wat er gebeurd was. Oké, er was een vliegtuig neergestort, dat was wel duidelijk, maar wat, hoe en waar? En waar was iedereen? Opeens was daar de paniek.

"Blijf!" commandeerde hij de bunker in, alsof hij het tegen een hond had, en voor er iemand kon reageren had hij een diepe teug lucht genomen en verdween hij, met ingehouden adem, door de uitgang de rook in, linksaf in de richting van het trekkersveld.

Het pad hier naar toe liep naar beneden en eindigde met twee treden. De rook was hier aan de achterkant van de bunker veel minder dik dan aan de voorkant, maar aangezien de rook op Chris het effect had van traangas kon hij een goede drie meter buiten de bunker al niets meer zien. Zodoende miste hij de eerste trede en lande hij met een sierlijke boog op het gras. Hij draaide zich om en hoestte een keer.

"Hier is iemand!" hoorde hij een stem roepen en voor hij iets kon zeggen, kreeg hij een zuurstofmasker op zijn gezicht geduwd en werd hij weggevoerd, weg van de rook.

"Meisjes in de bunker, er zitten nog vier meisjes in de bunker!" schreeuwde Chris, die niets kon zien, in paniek uit terwijl hij het zuurstofmasker probeerde af te trekken.

"Houd het masker op, wij kunnen u met het masker op goed verstaan!" klonk een vriendelijke maar kordate vrouwenstem, "Vier meisjes in de bunker, hoe oud?"

"Tien, twaalf!" antwoordde Chris kortaf.

"Gewond?"

"Nee!"

"Situatie ter plaatse? Rook? Zit er een deur voor de ingang, is die gesloten?"

"Nee, nee! Deur staat open, kan niet dicht, scharnieren aan deze kant. Ingang zeven meter na de eerste trede. Binnen geen ventilatie dus weinig rook, meisjes liggen op de grond!"

Vier brandweerlieden hadden na deze informatie genoeg gehoord en renden, gewapend met zuurstofapparatuur, naar de bunker. Met een megafoon werd er in de richting van de bunker geroepen dat iedereen plat op de grond moest blijven liggen en werd gewaarschuwd voor de komst van de vier mannen. Toen verdwenen ze zonder aarzeling in de rook.

"Eén..... twee..... drie..... vier..... vijf..... zes..... zeven....." telde de vrouw naast Chris de stappen die de mannen in de rook moesten maken om bij de deur te komen.

"Oké, nu zijn ze binnen..... één..... twee..... drie..... vier..... zuurstofmaskers om..... acht..... negen..... tien..... wegwezen nu jongens." prevelde de vrouw, die voor zich zelf de situatie in de bunker probeerde te visualiseren.

"Zijn ze oké?" vroeg Chris, die nog steeds niets kon zien.

“Zeven..... zes..... vijf..... vier..... drie.....” ging ze stoïcijns door zonder op Chris te reageren. Toen bleef ze even stil. “..... duurt te lang..... dit duurt te lang..... kom op!”

Toen was het zeker vijftien seconden ijsig stil. Vijftien seconden die voor Chris de langste vijftien seconden uit zijn leven waren. Vijftien seconden waarin Chris de tijd kreeg om zich te bedenken dat alles voor niets was geweest. Vijftien seconden om te concluderen dat hij voor niets had overleefd en dat hij hier niet meer hoorde te zijn.

Toen werd de stilte doorbroken.

"Oh mijn God, perfect, perfect, ongelooflijk!" klonk opeens de opgeluchte stem van de vrouw, die naast Chris verslag had gedaan van de reddingsactie, hoewel Chris er geen bal van had begrepen. Dienneke en Juliette liepen ieder aan de hand van een brandweerman en Ira en Senna werden gedragen. Maar vier duimen omhoog betekende dat de meisjes ongedeerd waren.

"Zijn ze oké?" vroeg Chris nog een keer.

"Alles in orde meneer, ze zijn veilig."

Toen legde ze een hand op Chris' schouder en zei zachtjes, maar duidelijk geëmotioneerd: "Goed gedaan man!"

5

"Wij werden aanvankelijk ondergebracht in een, in de haast opgebouwd crisiscentrum dat bestond uit een bus van het leger met een paar tenten er omheen. Onze personalia werden er genoteerd. Paspoorten hadden we uiteraard niet bij ons dus het moest allemaal op goed vertrouwen. Wij waren daar als één van de eersten en toen begon het wachten. Dat was echt vreselijk. Ik wilde iets doen, zelf gaan zoeken, maar dat mocht natuurlijk niet. Dus wij wachtten tot er eventueel toch nog iemand van een van onze gezinnen zou verschijnen. Mijn gevoel zei, dat dit niet ging gebeuren. Maar we hoopten ergens diep van binnen dat er misschien toch nog iemand net op het moment van impact even naar z'n caravan was gegaan of zo; onzin natuurlijk, want wij waren bijna aan de beurt geweest. Maar goed, dat was toch wel een sprankje hoop waar wij ons nog een tijdje aan vast probeerden te houden, maar het was tegen beter weten in. Iedereen van de camping werd gemaand om naar het crisiscentrum te gaan en zich daar te melden. Er kwamen bekenden en we hebben ook wel met elkaar gepraat, maar de woorden raakten op dat moment geen doel. Wij keken uit naar onze families, die niet kwamen....."

Chris onderbrak hier even zijn verhaal waardoor Stephan de gelegenheid kreeg het gesprek weer over te nemen.

"Heftig verhaal jongens. Ik weet gewoon even niet wat ik moet zeggen. Ik bedoel, ik kan me niet voorstellen hoe dit is, wat dit met je doet, die beslissingen die je dan neemt. Want ja, het had ook helemaal fout kunnen aflopen....."

"Ja Stephan, maar weet je," zei Chris, "dat is de macht van het toeval. Al die toevalligheden samen maakten dat dat vliegtuig op dat moment op die plek neerstortte, hij had ook ergens anders kunnen neerstorten. Kijk, ik heb daar veel over nagedacht maar je hebt het niet in de hand. Je kunt wel denken 'had ik maar zus of zo' of 'stel dat we dit of dat', maar je kunt gewoon niet anticiperen op dit soort dingen. Ik bedoel, de kans dat een vliegtuig op een specifieke plek op aarde

neerstort is vrijwel nihil, maar als er een neerstort, gebeurt dat toch een plaats waarvan je van tevoren had gedacht dat dat nooit zou gebeuren. Het is net als de staatsloterij winnen; de kans dat je de hoofdprijs wint is vrijwel nihil en toch zijn er mensen die 'm winnen. De kans dat een vliegtuig zou neerstorten op die camping was zo goed als nul maar toch gebeurde het."

"Ja, mooi gezegd, zo heb ik het nooit bekeken." bedacht Stephan zich, "Maar oké, wat dan daarna? Je hebt hun levens gered door beslissingen te nemen die ook verkeerd hadden kunnen uitpakken."

"Nou, in de eerste plaats hebben die brandweerlieden natuurlijk onze levens gered, als die er niet waren geweest dan had ik hen daar nooit meer uit kunnen krijgen maar, inderdaad, het had ook verkeerd kunnen gaan, dan hadden wij hier niet gezeten en waren we gewoon vijf anonieme slachtoffers geweest. Maar het toeval heeft dat verhinderd. Kijk, de toevalligheden die hebben geleid tot het neerstorten van dat vliegtuig waren noodlottig, de toevalligheden daarna niet. Zo simpel is het."

"Het is maar wat je simpel noemt." zei Stephan, "Eens even kijken. Jullie hadden die bunker toegewezen gekregen, daar begint het al mee. Maar dan stort dat vliegtuig neer om twee minuten over twee, Senna zou een minuut later op die catwalk hebben gestaan toch?"

"Ja, secondewerk inderdaad." zei Chris.

"En jij bent op een gegeven moment die bunker uitgelopen," ging Stephan verder, "terwijl je allerlei cruciale informatie niet had. Je wist bijvoorbeeld niet waar de brandhaard was, je wist niet wat er brandde, hoe heet het buiten die bunker was, hoeveel rook er om de bunker heen was, hoe ver je door die rook zou moeten lopen met je adem ingehouden, je wist ook niet dat er al brandweer aanwezig was en zonder hen had je het niet gered."

"Nee, en zij ook niet." zei Chris, "Man, ik heb dit duizend keer overdacht. Ik heb er nachtmerries over gehad. Ik ben ze in die dromen alle vier wel honderd keer kwijt geraakt hoor, en dan werd ik 's morgens zwetend wakker en dan waren ze er gewoon nog. Op een gegeven moment was het blijkbaar verwerkt en toen bleven de dromen weg. Ik ben er nu heel nuchter over omdat ik heb geleerd dat je toeval niet in de hand hebt. Het toeval toen heeft DIT met mijn leven gedaan en het had ook anders kunnen zijn ja. Maar dat is nu eenmaal niet zo, punt uit. Het leven had DIT blijkbaar voor mij in petto en dan berust ik er maar in, dat het niet anders had kunnen zijn."

"En wat had hij anders moeten doen?" mengde Senna zich in de discussie, "Als hij die bunker uit was gelopen en niet uit de rook had kunnen komen, ja, dan was hij

daar gestorven en wij even later ook. Als hij niet de bunker uit was gegaan, waren we er sowieso allemaal niet meer geweest. Dus hij heeft wel zeker ons leven gered door te besluiten om die bunker uit te lopen. Het toeval heeft er alleen voor gezorgd dat het goed is afgelopen. Als het fout was gegaan had niemand het geweten en had jij hier vanavond hele andere gasten gehad."

"Toch blijft het een ongelooflijk verhaal." zei Stephan, "Poeh, even bijkomen hoor..... Muziek, kunnen we even muziek doen? Ja, ze zijn er klaar voor. Ik heb een verrassing voor jullie want ik weet dat jullie allemaal fan zijn. Dames en heren, ooit wonnen zij de Voice of Holland, sindsdien zijn ze niet meer weg te denken uit de hitlijsten. Jullie weten over wie ik het heb..... hier zijn ze met z'n drieën: Ogene met het, achteraf gezien, toen voor jullie zo toepasselijke en prachtig uitgevoerde 'Change will come for you', Ogene."

Aan het einde van de middag werden Chris en de meiden naar het gemeentehuis gebracht. Daar was een opvangcentrum ingericht. Ondanks de haast waarmee dit allemaal georganiseerd had moeten worden, was dit heel goed gedaan. Ze kregen een omgebouwde vergaderzaal toegewezen als slaapvertrek. De tafels en stoelen waren aan de kant gezet en op de grond lagen matrassen. Ze zouden de nacht daar doorbrengen omdat ze ten eerste niet terug konden naar de camping om hun spullen op te halen en ten tweede moesten wachten op nieuws over eventuele overlevenden. Want pas als de identiteit van alle nog levende campinggasten was vastgesteld, hadden zij zekerheid over de overledenen. Bovendien had Chris geen idee waar hij met de kinderen naar toe moest.

Ze zouden dus ten minste één nacht blijven en morgen proberen toestemming te krijgen om de spullen uit de caravans te halen en te vertrekken. Waarheen was op dat moment nog niet duidelijk; de kinderen zouden waarschijnlijk naar familieleden gebracht moeten worden.

De noodopvang was prima geregeld. Uiteraard was het een gemeentehuis en geen hotel dus er waren wel toiletten maar geen douches, dus langer dan een dag, hooguit twee, moest dit niet gaan duren. De meiden hadden de mazzel dat ze die vier kledingsetjes over elkaar heen aan hadden dus wat kleding betreft konden zij wel even voort.

Lokale middenstand was onmiddellijk in actie gekomen om hulp te bieden aan slachtoffers, nabestaanden en gedupeerden. Er kwam eten en drinken in overvloed, er kwamen handdoeken, zeep etcetera. In alle ellende en onzekerheid van deze dag was dit hartverwarmend. Voor de kinderen was het belangrijk te voelen dat ze niet vergeten werden en vooral dat ze belangrijk

waren en meetelden. En voor Chris was het belangrijk dat er begrip kwam voor de verantwoordelijkheid die hij op zich had genomen. Natuurlijk had dat ook niet anders gekund, maar voor Chris was dit meer dan alleen even de oppas zijn; voor Chris waren deze vier meiden nu even zijn kinderen die hij straks moest afstaan aan familieleden die hij niet kende.

Ze waren van alle gemakken voorzien en ondanks dat het een vergaderzaal was, leek het toch wel een soort hotel. Er was zelfs televisie. Uiteraard stond de hele avond het nieuws aan over de ramp.

Vrij snel kwam het bericht dat het vliegtuig was neergeschoten. Dat was door diverse getuigen verklaard, alleen wist nog niemand de precieze toedracht. Speculaties waren er genoeg en toen de verklaringen van mensen die het gezien hadden zich opstapelde, ging de hele journalistieke wereld er in mee dat het vliegtuig was neergehaald door een raket en dat moest worden geconcludeerd dat hier sprake was van een oorlogshandeling. Zelfs vanuit den Haag werd dit later op de avond officieel bevestigd zonder ook maar iets te zeggen over de herkomst van de raket. Het betekende weinig voor Chris, en de meiden hadden er helemaal geen oor voor. Maar daar zou snel verandering in komen.

Die avond klopte er iemand aan de deur die even met Chris onder vier ogen wilde praten. Het was een ambtenaar van burgerzaken die in opdracht van het ministerie van sociale zaken Chris kwam vertellen dat er officieel sprake was van een oorlogshandeling. 'So what' dacht Chris nog, maar het had voor hem, met die vier meiden op sleeptouw, nogal wat consequenties die belangrijk genoeg waren om daar heel expliciet uitleg over te krijgen.

"De consequenties van deze opschaling zijn vrij zwaar wegend." vertelde de mevrouw met een ernstig gezicht, "Het gaat hier om een oorlogshandeling en dat betekent dat de gevolgen van de oorlogshandeling op de grond moeten worden benaderd met oorlogswetgeving en niet met burgerwetgeving. Die wetten stammen uit de tweede wereld oorlog en, in uw geval van belang, komt het er op neer dat wanneer kinderen ten tijde van oorlog gescheiden worden van hun ouders, doordat die sneuvelen of bijvoorbeeld krijgsgevangen worden gemaakt, dat dan een persoon, u dus in dit geval, die de verantwoordelijkheid over die kinderen neemt, op dat moment bij wet verplicht is de verantwoordelijkheid uit te dragen tot het eind. En dat eind houdt in, het moment waarop die kinderen een definitieve bestemming hebben gekregen."

Het beeld dat Chris hierbij had was niet anders dan voorheen dus de ernst van het gesprek ontging hem totaal. Hij zou immers niets anders doen dan zorgen dat de meiden bij familieleden werden ondergebracht of, zo er notariële aktes

van zouden bestaan, bij op deze wijze vastgelegde bestemmingen. Zijn taak zou zijn om dit uit te zoeken en de uitvoering zo snel mogelijk zijn beslag te laten krijgen. Maar het was toch een beetje anders.

"Ja, dat kunt u doen," antwoordde de mevrouw op de samenvatting van de visie van Chris, "maar er zitten een paar addertjes onder het gras. De normale gang van zaken is als volgt. Er zijn twee situaties denkbaar bij kinderen waarvan de ouders overlijden. De eerste is dat de ouders bij een notaris hebben laten vastleggen door wie hun kinderen verder worden opgevoed als zij er zelf niet meer zijn en de tweede is dat de ouders niets hebben geregeld. In dat laatste geval is het niet zo dat de kinderen standaard naar een bepaald persoon uit de familie gaan maar bepaald een rechter in samenspraak met alle betrokkenen, dus ook met de kinderen zelf als die, laat ik zeggen, beslissingsbekwaam genoeg zijn, waar ze naar toe gaan. Op dit moment is het echter zo dat de wetgeving die dit allemaal regelt, door de nu van toepassing zijnde oorlogswetten wordt overruled en tussenkomst van de rechter als het ware is uitgeschakeld. Dat wil zeggen dat de juistheid van de bestemming van de kinderen niet door de rechter maar door u moet worden beoordeeld, en niet de rechter maar uzelf eindverantwoordelijke bent als het gaat om de juistheid van die bestemmingen. En dat geldt ook voor bestemmingen die eventueel zijn vastgelegd in notariële aktes. Het niet goed uitpakken van de toekomst van deze kinderen, kan u dus worden verweten. Met andere woorden, het is uw wettelijke plicht om voor die kinderen te bepalen wat goed voor ze is. Het spijt me, het is niet anders. Uw taak op dit moment is met de kinderen te gaan overleggen. Zij hebben namelijk zelf een belangrijke stem. Natuurlijk kunnen ze kiezen voor ooms en tantes of voor de personen die hun ouders voor hen hebben laten vastleggen, dat zou een makkelijke weg zijn, maar als ze dat niet willen of het gaat mis..... vergis u niet, dan bent u daar echt verantwoordelijk voor."

"Oké, ik moet dus met alle vier gaan overleggen wat ze willen onder omstandigheden waarin geen mens daar rationeel over kan nadenken. En we hebben het hier over kinderen tussen negen en twaalf jaar, een leeftijd waarop je dergelijk beslissingen al helemaal nog niet kunt nemen lijkt me. En als het dan over vijf jaar mis gaat, ben ik alsnog de sjaak. Wat een heerlijk vooruitzicht." vatte Chris het advies met een cynische ondertoon samen.

"Zoals ik al zei, een zware taak."

"Nee, maar wacht eens even," bedacht Chris zich ineens, "die bestemming, dat zou ik dus ook zelf kunnen zijn? Als de kinderen bij mij willen blijven kan dat dus ook?"

"Ja, inderdaad, als u denkt dat de kinderen beter af zijn als ze bij u blijven en u